

רשומות

הצעות חוק

27 בדצמבר 1999

2835

י"ח בטבת התש"ס

עמוד

158

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 26), התש"ס-1999

הצעת חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 26), התש"ס-1999

תיקון סעיף 9. 1. בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 9(א)6, במקום "שבאותו מחוז" יבוא "הרשומים באותו מחוז".

דברי הסבר

עוד יצוין כי על אף השימוש במונח "מחוז" בחוק, בין השאר בסעיפים 15 ו-64, מוצאים אנו את החלוקה למחוזות בכללי לשכת עורכי הדין (בחירות למוסדות הלשכה), התשמ"ב-1982, המתייחסים לבחירות לראש הלשכה, למועצה הארצית, ליושבי ראש הועדים המחוזיים ולועדים המחוזיים; חלוקה זו חופפת את תחומי הפעולה של הועדים המחוזיים.

בהתאם לכללים האמורים מתפרסם לקראת כל מערכת בחירות פנקס בוחרים, אשר מחולק למחוזות השונים של הלשכה; אמת המידה לשייך למחוז היא מקום עבודתו העיקרי של חבר הלשכה (כלל 5 לכללים, הנסמך על הוראת סעיף 13 לחוק).

מוצע לקבוע הוראות, שיתייחסו לנושא הזיקה של חבר הלשכה למחוז ולמוסדות המחוזיים בצורה כוללת ובהירה כדלקמן:

(א) ייקבע בחוק כי ללשכה יהיו ארבעה מחוזות, התופפים את אזווי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים, לפי המתכונת הקיימת, תוך שימור האפשרות הקבועה כיום בסעיף 12 לחוק בדבר כינון מחוז נוסף (סעיף 3 לחוק המוצע).

(ב) ייקבע בחוק כי בכל מחוז יהיו ועד מחוזי ובית דין משמעתי מחוזי (סעיפים 4 ו-6 לחוק המוצע).

(ג) כל עורך דין יהיה רשום במחוז אחד בלבד לפי מקום עבודתו או מקום מגוריו, לפי בחירתו. עורך הדין יודיע ללשכה על פי איזה מען הוא מכקש להירשם: זה של מקום עבודתו או זה של מקום מגוריו; היה לעורך הדין יותר ממקום עבודה אחד, יהיה עליו לבחור אחד מהם לענין הרישום במחוז, כרצונו, ולא בהכרח לפי מקום עבודתו הראשי (סעיף 3 לחוק המוצע).

(ד) הרישום במחוז בהתאם למען שעליו הודיע עורך הדין ללשכה, ישמש לכל עניני הלשכה; בעיקר אמורים הדברים בבחירות של מוסדות הלשכה ובסמכות השיפוט המקומי של בתי הדין המשמעתיים המחוזיים (סעיפים 4, 6 ו-12 לחוק המוצע); בהתאם, תחולף הוראת סעיף 64 לחוק, כנוסחה היום, הקובעת:

"שיפוט מקומי

64. הדין בעבירת משמעת יהיה לפני בית הדין המשמעתי המחוזי של המחוז שבתחומו נמצא מקום

סעיפים בלשכת עורכי הדין פועלים כמה מוסדות 1 עד 4, 6, בהיקף ארצי, כגון: הועד המרכזי והמועצה 18, 12, הארצית, ואילו הועדים המחוזיים ובתי 19, הדין המשמעתיים המחוזיים פועלים בהיקף מקומי.

חוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 (להלן - החוק), אינו נוקט לשון אחידה לענין אמת המידה להשתייכות למוסדות הפועלים בהיקף מקומי בהקשרים שונים.

כך למשל נקבעת הזכות לבחור ועד מחוזי על פי מקום העבודה הראשי של חבר הלשכה (סעיף 13(א) ו-13(ב) לחוק) וכך נקבע גם השיפוט המשמעתי המקומי (סעיף 64 לחוק).

לעומת זאת, לענין הזכות לבחור ולהיבחר לבית דין משמעתי מחוזי קובע החוק כי חברי בית דין משמעתי מחוזי ייבחרו "על ידי חברי הלשכה שבאותו מחוז מבין חברי הלשכה שבמחוז הכשריים לכך" (סעיף 15(א) לחוק); ראו עוד סעיפים 9 ו-9א לענין חברותם במועצה הארצית של חברים מהמחוזות השונים).

זאת ועוד, אין בחוק חלוקה בהירה וחד משמעית לענין התייחסות הגאוגרפי של מוסדות הלשכה המקומיים, זולת הוראת סעיף 12(א) לחוק, שעניינה הועדים המחוזיים. הוראה זו קובעת:

"הועדים המחוזיים

12. (א) ועדים מחוזיים יפעלו בתחום שיפוטם של בתי המשפט המחוזיים של ירושלים, תל-אביב-יפו והיפה, ואם יוקמו בתי-משפט מחוזיים נוספים - של אלה מביניהם שנקבעו לכך על-ידי המועצה הארצית ושל אלה שמאה והמישים מחברי הלשכה, שמקום עבודתם הראשי הוא בתחום שיפוטם החליטו על כך".

(בסעיף 12, כנוסחתו היום, הוראה נוספת היא הוראת סעיף קטן (ב) הקובעת כי "ועד מחוזי לא יפעל בסתירה להחלטות הועד המרכזי"; מוצע למקם הוראה זו בסעיף 13(ז) לחוק - ראה סעיף 4 לחוק המוצע).

מכוח הוראת סעיף קטן (א) פועלים כיום במסגרת לשכת עורכי הדין ארבעה ועדים מחוזיים, בתחומי השיפוט של בתי המשפט המחוזיים כירושלים, תל-אביב-יפו, בחיפה ובנצרת (יחד) ובבאר-שבע.

¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 178; התשנ"ה, עמ' 176.

2. בסעיף 9א(ר) לחוק העיקרי, במקום "שבאותו מחוז" יבוא "הרשום כאותו מחוז". תיקון סעיף 9

3. במקום סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 12

"מחוזות לשכת עורכי הדין" 12. (א) ואלה המחוזות של לשכת עורכי הדין:

(1) מחוז ירושלים, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בירושלים;

(2) מחוז הדרום, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע;

(3) מחוז חיפה, שתחומו אזורי שיפוטם של בתי המשפט המחוזיים בחיפה ובנצרת;

(4) מחוז תל-אביב, שתחומו אזור שיפוטו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו.

(ב) המועצה הארצית רשאית להחליט על כינון מחוז נוסף של לשכת עורכי הדין, שתחומו אזור שיפוטו של בית משפט מחוזי קיים או שיוקם והייבת היא להחליט כאמור על פי דרישה של 250 חברי הלשכה הרשומים במחוז שיש בו יותר מכית משפט מחוזי אחד, אם מקומם הרשום בלשכה לענין סעיף 12 נמצא בתחום המחוז שמבקשים לכונן.

(ג) הוחלט על כינון מחוז נוסף כאמור בסעיף קטן (ב), ייקבעו בכללים הוראות בדבר בחירת ועד מחוזי, כינון בית דין משמעותי מחוזי והוראות המתחייבות מפיצול המחוז הקיים.

12א. (א) כל חבר הלשכה יהיה רשום באחד ממחוזות הלשכה שבתחומו נמצא מקום עבודתו או מקום מגוריו, לפי בחירתו; החבר יודיע ללשכה על פי איזה מקום הוא מבקש להירשם, וכלבר שלא יירשם ביותר ממחוז אחד.

(ב) הוראות בדבר סדרי הרישום ובדבר שינויים בו, לרבות התנאים להעברת הרישום ממחוז למחוז, ייקבעו בכללים.

דברי הסבר

עוד מוצע כי הוראות בדבר סדרי הרישום ובדבר שינויים בו, לרבות התנאים להעברת הרישום ממחוז למחוז, ייקבעו בכללים.

מוצע לקבוע כי תחילתו של ההסדר המוצע לענין הרישום תהיה שלושה חודשים מיום הפרסום, כדי לאפשר בפרק זמן זה את התקנת הכללים לביצוע ההסדר המוצע (ראו סעיף 19 לחוק המוצע).

בסעיף 18א(א) לחוק המוצע נקבעת בפסקה (1) הוראת מעבר שלפיה פנקס הבוחרים, שנערך לקראת הבחירות שהתקיימו ביום ט"ז בתמוז התשנ"ט (30 ביוני 1999), ישמש כבסיס לרישום חברי הלשכה במחוזות השונים; עוד מוצע לקבוע בפסקה (2) הוראת מעבר, לענין מי שהיה חבר הלשכה ערב תחילתו של חוק זה ולא נכלל בפנקס הבוחרים האמור, שלפיה יראו אותו כרשום במחוז פלוני על פי הפרטים הרשומים בלשכה; בדרך זו תישמר הלוקת החברים למחוזות כפי שהיא

עבודתו הראשי של עורך-הדין הנאשם; אולם יושב ראש בית הדין המשמעותי הארצי ראשי, לפי בקשת הקובל או הנאשם, להורות על העברת הדיון לבית-הדין המשמעותי של מחוז אחר.

דרך הרישום המוצעת תאפשר בקלות גם את רישומם של עורכי דין, אשר אין להם באותה שעה מקום עבודה או אשר פרשו לגימלאות; ביחס לעורכי דין כאלה אמת המידה של מקום העבודה הראשי אינה מתאימה, מה גם שיש בה כדי לעורר קשיים אף בהקשרים נוספים.

כדי למנוע ניצול של העברת הרישום ממחוז למחוז, מוצע, בהקשר של השיפוט המשמעותי המקומי, לקבוע את העיקרון, כי אם הוחל בהליכים שלפני הגשת קובלנה נגד עורך דין במחוז שבו הוא רשום או הוגשה קובלנה לבית הדין במחוז שבו הוא רשום, ימשיכו בהליכים באותו מחוז, אף אם כינתיים נרשם עורך הדין במחוז אחר.

- תיקון סעיף 13 4. בסעיף 13 לחוק העיקרי -
- (1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) בכל מחוז של הלשכה יהיה ועד מחוזי, אשר ייבחר על ידי חברי הלשכה הרשומים באותו מחוז ומביניהם, בבחירות כלליות, שוות, יחסיות, חשאיות וישירות";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "שמקום עבודתם הראשי הוא בתחום פעולתו של אותו ועד" יבוא "הרשומים באותו מחוז ומביניהם";
- (3) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:
- "(ז) ועד מחוזי לא יפעל בסתירה להחלטות הוועד המרכזי."

תיקון סעיף 14 5. בסעיף 14(ב) לחוק העיקרי, במקום "שתי תקופות" יבוא "שלוש תקופות".

תיקון סעיף 15 6. בסעיף 15 לחוק העיקרי -

- (1) בסעיף קטן (א) -
- (א) לפני "חברי בית דין משמעותי" יבוא "בכל מחוז יהיה בית דין משמעותי";
- (ב) במקום "שבאותו מחוז" יבוא "הרשומים באותו מחוז";
- (ג) במקום "שבמחוז" יבוא "הרשומים באותו מחוז";
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "שתי תקופות" יבוא "שלוש תקופות".

ד ב ר י ה ס ב ר

כהונתם, מוצע להגדיל לשלוש את מספר תקופות הכהונה הרצופות המותרות לחבר בית דין משמעותי מחוזי או לחבר בית הדין הארצי, בדומה לעיקרון הקבוע בהוראת סעיף 6א לחוק בהתייחס לנושאי תפקידים אחרים על פי החוק - מי שנבחר או שנתמנה בידי הוועד המרכזי או המועצה הארצית.

סעיף 7 סעיף 24 לחוק מפרט באילו תנאים על אדם לעמוד כדי להיות כשיר כעורך דין. סעיף

זה קובע כך:

"הוראה כללית

24. אדם כשיר להיות עורך דין אם נתקיימו בו אלה:

(1) הוא בעל השכלה משפטית גבוהה;

(2) עבר תקופת התמחות;

(3) עמד בבחינות הלשכה,

הכל לפי המפורט בפרק זה".

סעיף 25 לחוק מפרט מי הם בעלי השכלה משפטית גבוהה לענין סעיף 24 וקובע לענין זה כמה חלופות. כך, על פי סעיף 25(1) "בוגר של פקולטה למשפטים במוסד

קיימת כיום בלשכת עורכי הדין ויימנע הצורך לעריכת מעין מפקד חברים הנובע מחובת ההודעה על פי סעיף 12א(א) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 3 לחוק המוצע; כל חבר הלשכה יהיה, כמובן, רשאי, לאחר כניסתו לתוקף של ההסדר המוצע, לשנות את הרישום מכוח הוראות המעבר על פי הכללים החדשים שיותקנו.

למען הסר ספק מוצע גם לקבוע בהוראת מעבר כי אם החל הדיון בקובלנה נגד עורך דין בבית דין משמעותי מחוזי לפני תחילתו של סעיף 64 לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, יימשך הדיון באותו בית דין (ראו סעיף 8(ב) המוצע).

סעיפים 5 ו-6 סעיף 14(ב) לחוק קובע כי "מי שכיהן כחבר בית-הדין המשמעותי הארצי שתי תקופות בזה אחר זה, לא יהיה מועמד לתפקיד זה בתקופה הסמוכה לאחריה".

סעיף 15(ב) לחוק קובע הוראה זוהי בהתייחס לחבר בית-דין משמעותי מחוזי.

על מנת להפיק תועלת מהניסיון שצברו חברים בבתי הדין המשמעותיים של לשכת עורכי הדין במהלך

"(א) על אף הוראת סעיף קטן (א), לא תהיה הועדה להכרה רשאית להכיר במכללה למשפטים החל ביום פרסומו של חוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 26) התש"ס-1999".

דברי הסבר

סעיף 9 לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958.

תיקון מס' 18 לחוק לשכת עורכי הדין, אשר ביטל את האפשרות ללמוד משפטים לא כלימודים אקדמיים אלא כהכשרה פרופסיונלית לקראת קבלת רשיון מקצועי, בא לעולם על רקע מצויאות שבה היה פער ניכר בין הביקוש ללימודי משפטים לבין ההיצע הקיים בתחום זה (ראו לענין זה דברי ההסבר לתיקון מס' 18, הצ"ח התשנ"א, עמ' 170, וכן דברי ההסבר לתיקון מס' 17, הצ"ח התש"ן, עמ' 150).

הועדה כוננה לראשונה בשנת 1991 ומאז ועד עתה הכירה בארבע מכללות; זה כשלוש שנים לא הוגשה לוועדה כל בקשה חדשה להכרה במכללה למשפטים.

במרוצת השנים, נוכח פתיחתן של המכללות למשפטים מזה והגדלת מספר הסטודנטים באוניברסיטאות מזה, הלך הפער בין הביקוש ללימודי המשפטים לבין ההיצע והצטמצם.

זאת ועוד, המגמה הבאה לידי ביטוי בשטח כיום היא כי המכללות, אשר בהן הכירה הועדה ואשר רשאיות לפיכך להכשיר תלמידי משפטים לקראת התמחות, הגישו בקשה למועצה להשכלה גבוהה כדי לקבל מעמד אקדמי מוכר מטעמה.

נכון להיום, כבר קיבלו שתיים מבין המכללות למשפטים אשר הכירה בהן הועדה, הכרה מאת המועצה להשכלה גבוהה ואילו שתי המכללות האחרות כבר קיבלו היתר (אשר הוא שלב לפני הכרה) מובן, כי משעה שהמכללה מוכרת על ידי המועצה להשכלה גבוהה, אין היא נוקטת עוד, הלכה למעשה, להכרה שניתנה לה על ידי הועדה, שהרי בוגריה נחשבים בעלי השכלה גבוהה מכוח הוראת סעיף 25(1).

בהתבסס על היחס הקיים כיום בין הביקוש ללימודי משפטים לבין ההיצע, ובשים לב לקיומו של היצע רחב ללימודים אקדמיים במשפטים, לרבות קיום לימודי משפטים במכללות אקדמיות באישור המועצה להשכלה גבוהה, מוצע כי החל ביום פרסומו של החוק המוצע לא תהיה עוד הועדה רשאית להכיר, מכוח סעיף 25 לחוק, במכללות חדשות למשפטים; לענין המכללות הקיימות ולענין בוגריהן ימשיכו לחול, כמות שהם, ההסדרים שנקבעו במסגרת תיקון מס' 18 לחוק לשכת עורכי הדין במתואר לעיל.

בישראל או בוגר של מכללה למשפטים שהוכרו כמוסד להשכלה גבוהה בהתאם לחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958 הם בעלי השכלה משפטית גבוהה.

במסגרת חוק לשכת עורכי הדין (המשך הרפורמה בהשכלה הגבוהה) (תיקון מס' 18) התשנ"א-1991 (ס"ח התשנ"א, עמ' 172), שביטל את האפשרות לקיים לימודים לא אקדמיים במשפטים (אפשרות שנפתחה לראשונה בחוק לשכת עורכי הדין (תיקון מס' 17) התש"ן-1990 (ס"ח התש"ן, עמ' 119)), נקבע בסעיף 25(4) כי "מי שסיים לימודיו במכללה למשפטים שהוכרה לענין זה על פי האמור בסעיף 25 אף הוא בעל השכלה משפטית גבוהה לענין סעיף 24.

במקביל, תוקן במסגרת אותו תיקון סעיף 26(4) לחוק על מנת שיבטיח את זכאותם של מסיימי לימודים כאמור להירשם כמתמחים והוספו לחוק סעיפים 25א, 25ב (אליו מפנה כאמור סעיף 25(4)) 25ג, 25ד ו-25ה.

על פי סעיפים אלה נקבע כי שר המשפטים ימנה ועדה להכרה במכללות חוץ תקציביות למשפטים (להלן - הועדה) (סעיף 25א(א)) וכי הועדה, שעם חבריה נמנים בין השאר, נציגיו הבכירים של השירות המשפטי הציבורי, נציגי האקדמיה בתחום המשפטים, נציג המערכת השיפוטית ונציגי לשכת עורכי הדין, תהיה מוסמכת, בהתקיים כמה תנאים, להכיר במכללה חוץ תקציבית למשפטים (להלן - מכללה למשפטים) (סעיף 25ב). בוגרי מכללה, שהוכרה על ידי הועדה, רשאים, לאחר סיום הלימודים בה ועל יסודם, להירשם כמתמחים ולהמשיך במסלול ההכשרה להסמכתם כעורכי דין.

בכך נפתח מסלול נוסף לקיום לימודי משפטים לקראת הסמכה בעריכת דין, לפי החוק.

יודגש כי ההכרה במכללה למשפטים, אשר ניתנת על ידי הועדה, אין משמעה אלא כי המסיימים את לימודיהם בה יהיו רשאים להירשם כמתמחים במשפטים; לימודי המשפטים במכללה אשר קיבלה הכרה מהועדה אינם לימודים אקדמיים וסיום הלימודים בה אינו מקנה תואר אקדמי; בהתאם לכך, קובע סעיף 25א(א) לחוק כי "מכללה למשפטים שהוכרה לענין סעיף 25, רשאית להגיש בקשה להכרה כמוסד מוכר על פי

- תיקון סעיף 49 8. בסעיף 149(1) לחוק העיקרי, במקום "לראוג לעניינו" יבוא "לשמש כעורך דין".
- תיקון סעיף 50 9. בסעיף 50 לחוק העיקרי, המילים "או הושעתה" והמילים "או השעייתה" - יימחקו.
10. אחרי סעיף 50 לחוק העיקרי יבוא:
- 50א. הוראות חוק זה יחולו על חבר הלשכה שהושעה כשם שהן חלות על חבר הלשכה שחברותו בה מוגבלת כאמור בסעיף 52, ככל שאין בסעיפים 59 ו-97 הוראות מיוחדות לענינו.

- תיקון סעיף 52 11. בסעיף 52 לחוק העיקרי, אחרי "הוראות חוק זה" יבוא "למעט הוראת סעיף 60".
- החלפת סעיף 64 12. במקום סעיף 64 לחוק העיקרי יבוא:

64. שיפוט מקומי (א) הדיון בעבירת משמעת יהיה לפני בית הדין המשמעתי המחוזי של המחוז שבו רשום עורך הדין הנאשם; הוחל בהליכים שלפני הגשת קובלנה במחוז שבו רשום עורך הדין, או הוגשה קובלנה לבית הדין במחוז כאמור, ימשיכו בהליכים באותו מחוז, אף אם בינתיים נרשם עורך הדין במחוז אחר.

(ב) יושב ראש בית הדין המשמעתי הארצי רשאי, לפי בקשת הקובל או הנאשם, להורות על העברת הדיון בקובלנה לבית הדין המשמעתי המחוזי של מחוז אחר, כל עוד לא החל הדיון בה.

דברי הסבר

(3) אינו חייב ברמי חבר ואגרות אחרות שהלשכה מטילה על חבריה.

מלשון הסעיף עולה כי כפוף לשוניים האמורים בו חלות על חבר לשכת עורכי הדין שהגביל את חברותו בה כל הוראות החוק ובכלל זאת הוראת סעיף 60 בו, לפיה נקבעה שורת עיסוקים בהם חל על עורך דין איסור לעסוק.

בהתחשב בהוראות חוק יסוד: חופש העיסוק, דומה כי אין מקום להחיל את איסור העיסוק, שנקבע לפי סעיף 60, גם על עורך דין שהגביל את חברותו בלשכת עורכי הדין ואינו משמש עורך דין באורח פעיל. לפיכך, מוצע למעט הוראה זו מכלל הוראות חוק לשכת עורכי הדין החלות על חבר הלשכה שהגביל את חברותו בה.

סעיף 50 לחוק קובע, בין השאר, כי מי שחברותו בלשכה הושעתה נשאר נתון למרות הלשכה בכל מה שאירע לפני השעיית החברות.

מוצע להרחיב את ההסדר החקיקתי בענינו של חבר הלשכה שהושעה ולקבוע בסעיף 50א, שייוסף לחוק, כי בכפוף להוראות סעיפים 59 ו-97, אשר מתווחסות אליו במפורש, חלות על חבר הלשכה שהושעה בתקופת ההשעיה הוראות החוק, כפי שהן חלות על חבר הלשכה שחברותו בה מוגבלת כאמור בסעיף 52. בהתאם לכך מוצעים התיקונים המתחייבים בסעיף 50.

סעיף 8 על פי סעיף 149(1) לחוק תושעה חברותו של חבר הלשכה, בין השאר, אם החליטה הלשכה, על סמך תעודה של פסיכיאטר מחוזי, כי הוא אינו מסוגל מחמת מחלת נפש לראוג לעניינו - כל עוד לא בוטלה ההחלטה; דומה כי אמת המירה ההולמת יותר להפעלת הסמכות על פי סעיף זה, שתכליתה להביא להשעיית פעילותו המקצועית של חבר הלשכה בנסיבות המתוארות, היא אי-מסוגלותו מחמת מחלת נפש לשמש כעורך דין; מוצע לתקן את הסעיף לפי זה.

סעיפים 9 עד 11 כדלקמן:

חברות מוגבלת

52. חבר הלשכה שאינו עוסק בעריכת דין - אם בכלל ואם כנציגו של היועץ המשפטי לממשלה - רשאי להודיע על כך ללשכה בכתב, ומשהודיע וכל עוד לא ביטל הודעתו, יחולו עליו הוראות חוק זה בשניונים אלה:

(1) לא יעשה פעולות שנתיהדרו לפי חוק זה לעורכי דין, ואם עשה פעולה כזאת, דינו כאמור בסעיף 96;

(2) לא יבחר ולא ייבחר למוסדות הלשכה ולא יתמנה או ייבחר לתפקיד בה;

13. בסעיף 69(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (5) יבוא:

תיקון סעיף 69

"(א) לחייב את הלשכה בתשלום הוצאות ההגנה לנאשם בסכום שיקבע בית הדין, אם הנאשם זוכה, ובית הדין מצא שלא היה יסוד להגשת הקובלנה או שנתקיימו נסיבות אחרות המצדיקות זאת; הגיש היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה את הקובלנה, רשאי בית הדין לחייב את אוצר המדינה בתשלום כאמור."

14. במקום סעיף 74 לחוק העיקרי יבוא:

החלפת סעיף 74

"ביצוע חיובים
בספיים
74. (א) חיוב של נאשם בתשלומים לפי סעיף 69(א2), (3) או (4) חיוב של מתלונן לפי סעיף 69(א5) וחיוב של הלשכה לפי סעיף 69(א5א) ניתנים להוצאה לפועל כמו פסק דין של בית משפט בענין אזרחי.
(ב) חיוב המדינה לפי סעיף 69(א5א) יבוצע בדרך שמבצעים פסק דין של בית משפט בענין אזרחי נגד המדינה."

דברי הסבר

כמתחייב מהתיקון האמור מוצע לתקן גם את סעיף 74 לחוק, הקובע כי "חיובו של נאשם בתשלומים לפי סעיף 69(2), (3) או (4) וחיוב מתלונן לפי סעיף 69(5) ניתנים להוצאה לפועל כמו פסק-דין של בית משפט שלום בענין אזרחי, ולהוסיף בו כי גם חיוב הלשכה בהוצאותיו של נאשם שזוכה לפי התיקון המוצע ניתן להוצאה לפועל כמו פסק דין של בית משפט בענין אזרחי.

לענין חיוב המדינה בתשלום הוצאות הנאשם מוצע להבהיר כי הוא יבוצע בדרך שמבצעים פסק דין של בית משפט בענין אזרחי נגד המדינה קרי לפי החוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), התשי"ח-1958, אשר מטפלות בביצועו של פסק דין שניתן נגד המדינה.

לסעיף 15 סעיף 78(א), (ב) ו-(ג) לחוק, בנוסחו היום, קובע כדלקמן:

"השעיה זמנית

78. (א) עורך-דין שהורשע בבית-דין משמעתי והוטל עליו עונש השעיה או הוצאה מן הלשכה, רשאי בית-הדין שהרשיעו להשעותו זמנית מלעסוק במקצועו עד להכרעה הסופית בדבר ההשעיה או ההוצאה מן הלשכה.

(ב) עורך-דין שהורשע בבית-משפט או בבית-דין צבאי בשל עבירה פלילית, רשאי בית-דין משמעתי מחוזי, על פי בקשת קובל, ואם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה משום קלות, להשעותו זמנית מלעסוק במקצועו עד להכרעה סופית בבקשה שתוגש לפי סעיף 75; לא הוגשה בקשה כזאת תוך שלושים יום מהיום שפסק-הדין המרשיע נעשה סופי, או שבוטלה ההרשעה, בטלה ההשעיה הזמנית.

(ג) עורך-דין שהוגש נגדו כתב אישום בבית-משפט או בבית-דין צבאי בשל עבירה

סעיפים
13 ו-14
סעיף 69 לחוק מסמיך בית דין משמעתי הפועל לפי החוק, בין השאר, "לחייב נאשם שהורשע בתשלום הוצאות משפט למדינה, ללשכה ולמתלונן..." (סעיף 69(א2)); כמו כן מסמיך סעיף 69, בתנאים הקבועים בו, את בית הדין המשמעתי לחייב מתלונן בתשלום הוצאות המשפט למדינה, ללשכה ולנאשם..." (סעיף 69(א5)); סעיף 69 לחוק אינו כולל הוראה המסמיכה בית דין משמעתי לחייב את הלשכה בתשלום הוצאות לנאשם; הוראה מסמיכה כאמור אין למצוא גם בסעיפים אחרים של החוק.

בפסק הדין בע"ע 663/90 (פלזני נ' הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין תל-אביב-יפו, פ"ד מ(3) 397), פסק בית המשפט העליון, ברוב דעות, מפי כב' השופט ש' לוי (כתוארו אז) כי באין הסמכה מפורשת בחוק, אין לבית הדין המשמעתי סמכות לחייב את לשכת עורכי הדין בתשלום הוצאות לנאשם שזוכה.

בית המשפט העליון הוסיף וציין כי התוצאה שאליה הגיע אינה משביעת רצון יורציו שהמחוקק ייתן את דעתו לתיקון החוק על ידי הסמכתו של בית הדין המשמעתי לפסוק הוצאות נגד הלשכה, אפילו בסייגים, בדוגמת סייגיו של סעיף 80 לחוק העונשין (עמ' 402), להמלצה זו הצטרף כב' השופט ברק (כתוארו אז), שכתב את דעת המיעוט.

מוצע לתקן ליקוי זה בחוק ולהסמיך בסעיף 69 במפורש את בית הדין המשמעתי לחייב את הלשכה בתשלום הוצאות ההגנה לנאשם שזוכה, אם מצא שלא היה יסוד להגשת הקובלנה או שנתקיימו נסיבות אחרות המצדיקות זאת, בדומה להסדר הקבוע בסעיף 80 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

עוד מוצע להסמיך את בית הדין לחייב את אוצר המדינה בתשלום הוצאות לנאשם שזוכה בהתקיים העילות האמורות, אם מגיש הקובלנה בבית הדין המשמעתי הוא היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה (בהתאם לסמכות הקבועה בסעיף 63 לחוק).

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:

"תקופת השעיה זמנית לפי סעיף קטן זה לא תעלה על תקופת עונש ההשעיה שהוטל על עורך הדין";

(2) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ו) הושעה עורך דין זמנית לפי סעיף זה, תבוא תקופת ההשעיה הזמנית במנין ריצוי העונש שהוטל עליו."

ד ב ר י ה ס ב ר

כין ההשעיה הזמנית לבין ההשעיה הסופית-העונשית לפי החוק יהול אותו עיקרון; על בית הדין המשמעתי ועל בית המשפט להורות על חישוב תקופת ההשעיה הזמנית כחלק מתקופת עונש ההשעיה, אלא אם כן קיימות נסיבות מיוחדות שלא להורות כן.

בהנמקתו עמד כב' השופט אלון על פגיעותיה הקשות של העמדה כי תקופת ההשעיה הזמנית אינה באה במנין תקופת ההשעיה הסופית; עמדה זו יש בה כדי להביא בהכרח להארכת תקופת ההשעיה הכוללת אל מעבר לתקופה שנקבעה כעונש תוך שעורך הדין נושא בתוצאות התמשכותם של הליכי הערעור בבית הדין הארצי ובבית המשפט העליון, אשר לעיתים קרובות משתרעים על פני תקופה ארוכה.

עמדה זו יש בה אף כדי לפגוע פגיעה חמורה בזכות הערעור הנתונה לעורך דין, שהורשע בבית הדין המשמעתי והורשע עליו עונש השעיה וכן הושעה זמנית מלעסוק במקצועו; אותו עורך דין לא יוכל שלא להביא במנין שיקוליו את השיקול, כי אם לא יזכה בדינו, נמצא מאריך הוא את תקופת ההשעיה שיהא עליו לרצות; ככך נפגעת קשות זכותו של מי שיצא חייב בדינו לשקול הגשת ערעור.

שופט המיעוט, כב' השופט ג' בך, סבר כי הקניית הסמכות להכליל את תקופת ההשעיה הזמנית במנין תקופת עונש ההשעיה מחייבת תיקון חקיקתי; ראוי, עם זאת, להוסיף כי בסופו של דבר הגיע גם השופט בך לאותה תוצאה אופרטיבית שאליה הגיעו שופטי הרוב, תוך שהוא מבסס את הנמקתו על קונסטרקציה משפטית שונה.

לפיכך ועל מנת להסיר ספק בשאלת היחס בין ההשעיה הזמנית לבין ההשעיה העונשית, מוצע לקבוע במפורש כי ההשעיה הזמנית תבוא במנין ההשעיה העונשית.

הקביעה המוצעת מתייחסת הן לתקופת השעיה זמנית לפי סעיפים 78(ב) ו-78(ג), שבשלב מתן פסק הדין בבית הדין המשמעתי המהווי היא נחלת העבר והן לתקופת השעיה זמנית לפי סעיף 78(א), שבשלב מתן פסק הדין בערכאה האמורה היא נחלת העתיד.

פלילית, רשאי בית-דין משמעתי מהווי, על פי בקשת קובל ואם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה המיוחסת לעורך-דין משום קלון, להשעותו זמנית מעיסוק במקצוע של עורך-דין, כולו או חלקו. הכל כפי שיקבע בית-הדין, עד להכרעת דינו בבית-המשפט או בבית-הדין הצבאי; הורשע בדינו - רואים התלטה זו כהחלטה לפי סעיף קטן (ב).

על פי ההסמכה הנתונה לבית דין משמעתי בסעיף 78(א) לחוק רשאי בית הדין להשעות עורך דין זמנית מלעסוק במקצועו, אם הטיל עליו עונש השעיה או הוצאה מן הלשכה, עד להכרעה הסופית בדבר ההשעיה או ההוצאה מן הלשכה.

מלשון הסעיף לא ברור המצב המשפטי כאשר ההשעיה הזמנית עולה על התקופה הקצובה של ההשעיה אשר הטיל בית הדין המשמעתי כעונש, כגון; כאשר הערעור תלוי ועומד.

לפיכך, מוצע לקבוע בסופו של סעיף 78(א) לחוק במפורש כי ההשעיה הזמנית על פי סעיף קטן זה לא תעלה על התקופה שהוטלה על עורך הדין כעונש השעיה.

עוד מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ו) המוצע בסעיף 78(2), כי אם הושעה עורך דין זמנית לפי סעיף 78 תבוא תקופת ההשעיה הזמנית במנין תקופת עונש ההשעיה שהוטל עליו.

בפסק הדין בעל"ע 9/82 (ד"ר א. סלומון ע"ד ג' לשכת עורכי הדין, פ"ד לז(3) 609) קבע בית המשפט העליון, ברוב דעות, מפי כב' השופט אלון (כתוארו אז), כי תקופת ההשעיה הזמנית, שהוטלה על עורך דין לפי סעיף 78(א) לחוק, תובא במנין תקופת ההשעיה הסופית, שהוטלה עליו כעונש, אלא אם כן קיימות נסיבות מיוחדות שלא להורות כך.

למסקנה זו הגיע בית המשפט העליון בהיקש מן העיקרון המקובל בדרכי הענישה הפלילית לענין הישוב תקופת המעצר המאסר, לפיו תקופת המעצר תובא בחשבון בתקופת המאסר; לפי זה גם לענין הישוב היחס

16. בחוק העיקרי, פרק שביעי ב' קרן גימלאות - בטל.

ביטול פרק
שביעי ב'
קרן גימלאות

17. בסעיף 91 לחוק העיקרי, במקום "על ידי עורך הדין" יבוא "על ידי עורך דין".

18. (א) לענין הרישום של חברי הלשכה לפי סעיף 12 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 3 הוראות מעבר לחוק זה -

(1) יראו את חבר הלשכה שהיה רשום בפנקס הבוחרים שהיה בתוקף לענין הבחירות למוסדות הלשכה שנערכו ביום ט"ז בתמוז התשנ"ט (30 ביוני 1999), כרשום במחוז בהתאם לרישומו בפנקס הבוחרים האמור;

(2) יראו את מי שהיה חבר הלשכה ערב תחילתם של סעיפים 12 ו-12א לחוק העיקרי כנוסחם בסעיף 3 לחוק זה ולא נכלל בפנקס הבוחרים כאמור בפסקה (1), כרשום במחוז על פי מקום עבודתו הראשי כרשום בלשכה.

(ב) החל דיון בקובלנה נגד עורך דין בבית דין משמעתי מהווי לפני תחילתו של סעיף 64 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 12 לחוק זה, יימשך הדיון באותו בית דין.

דברי הסבר

הועלתה נוכח החלטת הממשלה האמורה ולאור העיקרון המשפטי, כי אין זה ראוי לכפות בחוק דווקא על ציבור עורכי הדין חובת חברות בקרן פנסיה מסוימת, בעיקר כאשר לא מוטלת חובה חוקית מקבילה על מגזרים אחרים: הוראה זו פוגעת בחופש הבחירה של עורך הדין.

בהקשר זה יציין כי גם מבקר המדינה היה סבור שיש לנקוט צעדים הדרושים להסדרת הענין בחקיקה, כאמור בדו"ח על הביקורת בלשכת עורכי הדין בישראל, שראה אור באפריל 1999; "זאת נוכח החשש, כי חובת ההצטרפות אינה מתיישבת עם הוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו וחוק יסוד: חופש העיסוק" (עמ' 49 לדו"ח האמור).

ביטול חובת החברות מיתר את הצורך בביקוח מטעם משרד המשפטים על הקרן ובפרסום תקנון הקרן ברשומות; הקרן עומדת, כמו כן, לפיקוחו של משרד האוצר, כמו כל קרן פנסיה אחרת.

ביקורת מטעם מבקר המדינה ניתן יהיה לקיים בקרן הגימלאות בהתאם להוראות חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958.

לפיכך, מוצע לבטל את כל פרק שביעי ב' לחוק, אשר מטפל בקרן ובמרכזו מטיל חובת חברות בה, החל ביום כ"ז באדר ב' התשנ"ה (29.3.95), שבו נתקבלה החלטת הממשלה; לאחר תאריך זה לא קיבלה קרן הגימלאות חברים חדשים.

סעיף 17 סעיף 91 לחוק קובע כי "יפוי כוח שניתן בישראל לעורך דין לפעול בתחום הפעולות שיש להן קשר לשירות המקצועי שנותן עורך דין ללקוח, לרבות קבלת כספים ודברים אחרים בשביל

בשל כך מוצעת הקביעה האמורה בקביעה קטגורית, שאין בצידה שיקול דעת להורות אחרת מטעמים מיוחדים; שכן, הוספת שיקול דעת כאמור היתה מחייבת לפצל ולהקנות את שיקול הדעת לערכאות שונות בהתאם לסוגי ההשעיה הזמנית (לפי סעיפים 78(ב) ו-78(ג) מחד גיסא ולפי סעיף 78(א) מאידך גיסא).

מתוצאה מסרבלת זו יש להימנע; מובן, עם זאת, כי מקום שיסבור בית הדין כי המשמעות של הבאת תקופת ההשעיה הזמנית במנין ההשעיה העונשית היא כי עורך הדין ירצה תקופת השעיה בלתי הולמת בקולתה, יוכל בית הדין להביא את הדבר בחשבון בעת קביעת העונש שיטיל.

סעיפים 16 ו-19 פרק שביעי ב' לחוק קובע חובת חברות של עורכי דין בקרן הגימלאות של לשכת עורכי הדין.

סעיף 3 לחוק קובע את סמכויות לשכת עורכי הדין; בין השאר רשאית הלשכה (על פי פסקה (5) בסעיף 3) "לייסד קרנות ביטוח, קרנות פנסיה ומוסדות אחרים של עזרה הדדית לחברי הלשכה"; מכוח סמכותה של הלשכה הקבועה בסעיף 3(5) לחוק הוקמה חברת קרן גימלאות של עורכי דין בישראל בע"מ, המקיימת ומנהלת בפועל קרן גימלאות.

נוסחו של פרק שביעי ב' לחוק: קרן גימלאות, כנוסחו היום, מובא בנספח לדברי ההסבר.

ביום כ"ז באדר ב' התשנ"ה (29.3.95) החליטה הממשלה (החלטה מס' 5156) כי קרנות הפנסיה הקיימות ייסגרו להצטרפות עמיתים חדשים; ההצעה לבטל את חובת החברות בקרן הגימלאות של לשכת עורכי הדין

19. (א) תחילתם של סעיפים 1 עד 4, (1)6, 12 ו-18 - שלושה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

(ב) ביטולו של פרק שביעי ב' לחוק העיקרי כאמור בסעיף 16 לחוק זה - ביום כ"ז באדר ב' התשנ"ה (29 במרס 1995).

ד ב ר י ה ס ב ר

דומה כי בהקשר זה אין לעורך הדין מיופה הכוח כל יתרון, שיש בו כדי להצדיק או לחייב את הגבלת סמכות האישור, העלולה להיות לעתים לטורח (כגון כאשר עורך הדין ולקוחו אינם באותה העיר).

לפיכך, מוצע להסיר את ההגבלה ולאפשר את אישור חתימת הלקוח באמצעות כל עורך דין.

לקוחו בעגין כזה, שחתימת הלקוח עליו אושרה בכתב על ידי עורך הדין, אינו טעון אישור אחר, על אף האמור בכל דין.

מנוסה הסעיף עולה כי חתימת הלקוח חייבת להיות מאושרת בכתב אך ורק על ידי עורך הדין מיופה הכוח עצמו ולא באמצעות עורך דין אחר.

נספח לדברי ההסבר

לשכת עורכי הדין

(תיקון התשל"ו)

פרק שביעי ב': קרן גימלאות

חברות חובה

89ט. (א) קרן גימלאות שייסדה הלשכה מכוח סעיף 3(5) (להלן - קרן הגימלאות), יהא כל חבר הלשכה חבר בה על אף האמור בכל דין שעל פיו הוקמה הקרן, ובלבד שאושרה לענין סעיף 47 לפקודת מס הכנסה ושתקנונה אושר בידי הלשכה ושר המשפטים ופורסם ברשומות.

(ב) חברות חובה כאמור לא תחול על אלה:

(1) עובד בשירות המדינה, או במוסד או גוף שחל עליו חוק המזכה את עובדיו או את שאיריהם, בתנאים שנקבעו באותו חוק, בקיצבה בשעת פרישה או פטירה, או שנקבע בהסדר שזכויות על פי חוק כאמור, בשינויים או ללא שינויים, יינתנו לעובדי אותו מוסד או גוף ולשאיריהם;

(2) נושא משרה ברשויות השלטון הממלכתי או המקומי שזכויותיו לקיצבת פרישה או לקיצבת שאירים, נקבעו בחוק או על פיו;

(3) עובד של מוסד או גוף אחר שזכויותיו לקיצבה בשעת פרישתו ולקיצבת שאיריו מובטחות בקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה;

(4) עובד אחר שזכויותיו לקיצבה בשעת פרישתו ולקיצבת שאיריו מובטחות בקופת גמל כאמור במידה ובתנאים שנקבעו בתקנון של קרן הגימלאות;

(5) מי שהיה לחבר הלשכה שעה שכבר הגיע לגיל מקסימום שנקבע לענין זה בתקנון של קרן הגימלאות.

(ג) תיקונים של תקנות קרן הגימלאות טעונים אישור ופרסום כאמור בסעיף קטן (א).

1. על אף האמור בסעיף זה, לא תחול חברות חובה בקרן הגימלאות שסעיף זה דן בה על - (1) מי שניזם קבלת חוק זה בכנסת זכויותיו לקיצבה בשעת פרישה ולקיצבת שאיריו מובטחות בקופת גמל כמשמעותה בסעיף 47 לפקודת מס הכנסה - למעט בהכנסה דרך מתן זכות לתשלום פקדונותיו של המבוטח בצירוף ריבית והפרשי הצמדה בהגיע המבוטח לגיל פלוני בין דרך תשלום יחד ובין דרך תשלומים תקופתיים - וכל עוד זכויות אלה מובטחות כך, ובלבד שהודיע לליבה בכתב על הבטחת זכויותיו כאמור תוך שלושה חודשים מיום קבלת חוק זה בכנסת;

(2) מי שניזם פרסום התקנון של הקרן לפי סעיף 89ט(א) לחוק העיקרי כבר הגיע לגיל המקסימום שנקבע לענין סעיף 89ט(א) לחוק העיקרי בתקנון הקרן.

7827

1.6.1991

צולם מדינים ברוך 14, עמ' 7827 ו-7828.

89. חבר הלשכה הפטור מחברות חובה בקרן גימלאות רשאי להיות חבר בה באותם תנאים שהיו חלים עליו לולא הפטור.

חברות רשות

89יא. קרן גימלאות שפרק זה חל עליה תעמוד לביקורת מבקר המדינה.

ביקורת מבקר המדינה

89יב. שר המשפטים רשאי להתקין תקנות בדבר הפיקוח על עסקיה של קרן גימלאות שאישר את תקנותה לפי פרק זה ועל נוהליה; הפיקוח יבוא בנוסף לפיקוח לפי פקודת מס הכנסה, חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א-1951, וכל דין אחר ולפי כל הסכם, ולא במקומו.

פיקוח

89ג. אי-קיום המוטל על חבר קרן גימלאות מכוח חברות חובה, על פי תקנות הקרן, גורר אחריו אחריות אזרחית בלבד.

אחריות אזרחית

89ד. אין בפרק זה כדי לפטור קרן גימלאות מכל אישור או מסמך כיוצא בזה, הנדרש להקמתה או לפעילותה לפי כל חיקוק.

שמירת דינים